Anul II. — Nrul 10. Prețul unui exemplar **4** Lei. Timișoara, 4 Martie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAȚIONALE CREȘTINE

De sub președinția D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN

Pentru plugari și muncitori Lei 200 | Pentru bănci și fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ȚIERANU

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
TIMIȘOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Pentru Lugoj: D. P. Asandi ziarist, Str. Împăratul Traian No. 9.

Probleme culturale

Zilele trecute a avut loc Adunarea generală a Comitetului Școlar județean, la Prefectura Județului sub prezidența d-lui Prefect dr. Coste.

Având în vedere că acest comitet județean se ocupă exclusiv numai cu una dintre cele mai importante probleme naționale: cultura poporului dela sate, — iar Prefectura Județului, dă ajutoare însemnate în acest scop, — credem, că îi facem și noi un serviciu, când ne ocupăm de felul lui de funcționare.

La Adunarea Generală a Comitetului Județean au luat parte delegații alor 143 comune, între cari mulți minoritari.

D-l secretar, **Iosif Popa** a cetit raportul comitetului, din care vedem, că acest comitet, care funcționează abea de doi ani, are 234 comitete școlare rurale, constituite în mod legal. Bugetul a prevăzut suma de 4,350.000 Lei (din care 2 milioane dela Județ) pentru ajutoare de construcții pe seama școlilor rurale. Din această sumă, au primit ajutoare următoarele comune: Obad, Unip, Giroc, Lighed, Opatița, Denta, Sângeorge, Periam, Munar, Hunedoara-Timișiana, Jadani, Gaiul-mic, Sârbova, Partoș, Lătunaș, Chelnac, Belint, Cobolaș, Ghertenis, Rudna, Chesint, Pariova, Gad.

Apoi, câte 20.000 Lei prin d-l Prefect Coste: Ohaba, Unip, Opatița, Sângeorge, Hunedoara-timișiană, Lătunaș, Rudna, Gad, Chesint, Cobolaș, Hodoș, Munar, Obad, Partos, Sârbova.

Fondul comitetului Școlar județean se administrează, **la Adminsitrația Financiară a statului, care, după ordinele lui Vintilă Brătianu, REȚINE 9% DIN FOND, SUB FORMA DE „SPESE DE ADMINISTRAȚIE".**

Aceste „spese de administrație" se ridică în anul 1927 la suma de 148.000 Lei, iar în 1928, probabil la ½ MILION, ceeace fac 2 școli noui ANUAL (date de județ și mâncate de Vintilă).

După cetirea raportului, se ridică d-l Prefect Dr. Coste și spune că din fondul cultural al județului va da

200.000 Lei pentru premii pe seama învățătorilor, cari vor arăta mai frumoase rezultate cu cursurile de analfabeți.

200.000 Lei pentru părinții săraci, cu copii mulți. 20 premii a 10.000 Lei.

500.000 Lei pentru pomicultura și horticultura orașului, cu scopul de a da ocazie țăranilor din județ, ca să-și poată cumpăra aici pe un preț de nimica toți pomii de cari au nevoie în gospodăric.

100.000 Lei pentru apicultură, de unde fiecare școală rurală va primi câte 2 familii de albine, în mod gratuit.

D-l Dr. Coste face apoi o expunere a planului său, cum crede să rezolve aici în județ, problema culturală. Iată ce zice: Sub trecutul regim maghiar, județul, cu o populație de 60% români, și românii au fost constrânși să sprijinească scopurile culturale maghiare, fără să li se permită măcar, ca pe banii lor proprii să-și poată întreține școlile și celelalte instituțiuni culturale românești. Deci toate insituțiunile maghiare au fost ridicate cu bani publici, dintre cari 60% dela români.

Astăzi, după 10 ani de stăpânire românească, **nu se mai poate tolera**, că în județul nostru comunele: Varnița, Fratelia, Comloș, Hunedoara-timișiană, Liebling și Iarmata, **să nu aibe școală, nici Biserică românească**, iar comunele: Rudna, Sângeorge, Jamul-mare, Mănăstire, Gad, etc.. **nu au Biserici românești.**

In consecință, noi românii, nu oprim pe minoritari în progresul lor cultural, ci sprijinind **unmai** instituțiunile românești, tindem a **NIVELA diferințele culturale, fiindcă starea înapoiată culturală a elementului românesc NU REZULTĂ DIN VINA SA, ci din vina acelora, cari s'au ridicat pe spatele lui.**

Nu urmăm politica greșită a fostului regim, dar trebue să ne silim a ridica poporul românesc la aceeași treaptă culturală, pe care se află astăzi celelalte neamuri.

Va îngriji să se zidească și Case Naționale, pentru întărirea conștiinței naționale, aici la granită.

In realizarea acestui nobil scop d-l Prefect se bucură de concursul priceput al l-lui Iosif Popa, harnicul secretar al Comitetului județean și al d-lui contabil Silviu Jivan.

Publicăm la loc de frunte aceste lucruri din două motive:

1., fiindcă interesează toată lumea românească, care dorește un adevărat și cinstit progres cultural al neamului nostru, — drept act istoric pt. județ.

2. fiindcă gazeta partidului din care d-l Dr. Coste face parte nu are curajul să se ocupe de ea, de frica așa zișilor minoritari (de frica jidanilor!). **A. Tieranu**

„Cuziștii" din Germania

Zilele arecute s'a produs un grav conflict la Universitatea din Heidelberg (Germania) între studenții „cuziști" și un profesor universitar, cunoscut de jidovit, pe care l'au oprit de a ține cursurile. Studenții au pătruns în sala de cursuri a respectivului profesor și l'au provocat ca să părăsească imediat Universitatea. Nenorocitul profesor jidovit a trebuit să plece. Senatul Universitar a examinat cauza acestui conflict și a exclus din Universitate pe timp de 4 ani, pe unsprezece studenți, cari au insultat pe profesor. Dar efectul s'a produs. Profesorul cu pricina a trebuit să plece dela Universitatea din Heidelberg. Asociația studenților a protestat la Rectorat, contra excluderii studenților.

— **„Eliminarea jidanilor** din domeniul culturei — e o problemă de existență pentru noi.

Elimenarea din domeniul culturei implică însă: eliminarea din domeniul economiei naționale, unde cultura își are rădăcinile ei." **A. C. Cuza.**

Prietinul lui Szana

Dl. Inginer Stan Vidrighin, șeful „alimentării cu apă" a orașului Timișoara, a uitat că se află în România-Mare. Prin prietinia și legăturile ce le are cu Szana, Oprea et. Comp., este firesc, că azi mâine să se maghiarizeze complect. Iată dovada:

Un meseriaș român se prezintă la noi și ne arată o hârtie, ce a primit prin poștă, dela oficiul d-lui Vidrighin, — pe care hârtie nu o înțelege, fiind scrisă IN LIMBA MAGHIARĂ: „Árajánlat".

Aceasta hârtie scrisă cu mașină, în cine știe câae exemplare, a fost trimisă diferiților maistori, pentru a o complecta, formând o ofertă pentru niște lucrări de tâmplărie, de care oficiul d-lui Vidrighin are nevoie. Hârtia este datată la 21 Febr. 1928.

Am fost obicinuiți, ca dl. Vidrighin, prietinul lui Szana, Oprea etc., *să ignoreze tot ce este românesc, dar nu am știut, că* S'A SUPĂRAT CHIAR ȘI PE LIMBA OFICIALĂ A STATULUI, *care'l plătește scump*, — FOARTE SCUMP. Se zice, că banii d-sale *sunt plasați* PRIN ELVEȚIA, drept dovadă de încredere față de statul, care'l întreține.

Dl. Vidrighin, șeful apelor și a canalelor timișorene, se bucură de avantajele unui contract monstruos, încheiat înainte cu mai mulți ani, cu orașul Timișoara, — care contract îi asigură un procent oarecare din beneficiul întreprinderii orășănești, ca un plus peste salarul său respectabil. Accentuăm, că acest procent, asigurat lui Vidrighin prin contract, formează o monstruozitate morală, fiindcă atunci, fiecare șef de serviciu al statului, ar putea veni cu pretenția, că și lui să i se deie un procent oarecare, din sumele ce le incasează pentru stat. Fiecare ar putea cere acest șpert „legal", crezându-se de companion al statului, sau al orașului, care și altcum il plătești foarte bine.

Intrebăm pe dl. Ministru de interne, că are cunoștință de aceasta „comercializare" a intreprinderilor orașului Timișoara?

Intrebăm pe dl. Primar Dr. Georgevici, că are cunoștință, că dl. Vidrighin s'a supărat pe limba statului și că trimite oferte ungurești la măiestrii români, cari nu știu nici o vorbă ungurească? Oare nu ar fi bine, ca dl Primar să facă o mică inspecție în acest birou pentru a constata spiritul străin ce dominează acolo? Să nu-i fie frică, dl. Vidrighin nu'l împușcă! Nu are revolver și nu se pricepe la arme. In societatea lui Szana și Oprea, nu se vorbește de arme, nici de vitejii, ci numai de ghesefturi și „umanitarism" francmasono-talmudic. (Dl. Dr. Georgeviciu să vadă un exemplu la subsemnatul, care până astăzi numai de trei ori a fost împușcat și cu toate acestea nu se teme de glonț).

Intrebăm reposata „Casina Română", ce sprijin i-a dat Szanatul Vidrighin, când i-a cerut o chirie de 100.000 Lei anual?

etc. etc. etc.

Sfânta Corona Veneris: SZANA, OPREA, VIDRIGHIN, MORIT BLUM!

Deocamdată atât.

A. Tieranu.

Pentru Direcțiunea Silvică Arad

In gazeta noastră, No. 23, din 27 Nov. 1927, cu onoare V-am atras atențiunea asupra ocolului silvic din Sarlota și asupra șefului, dl. Ing. Wrbitzky. Am arătat, că în comuna Buzad, funcționează un brigadier silvic și un pădurar, cari sunt rudenii fapt care îndreptățește lumea la diferite suspiciuni în legătură cu manipularea averii statului. Nu afirmăm, ci bănuim.

Având în vedere, că șeful de ocol dl. Wrbitzky, care pe vremuri, a fost administratorul moșiei lui Wimpfen — astăzi în România-Mare, față de care acest Wrbitzky a refuzat să depună jurământul legal, — chiar dl. Wrbitzky, este numit de șef de ocol, acolo, unde fostul său patron, contele Wimpfen, își are moșia.

Și aici onoratele foruri silvice nu văd și nu aud nimic. Ooare să nu fie nici un motiv de suspiciune (bănuială) legală?

Alți nenorociți ingineri silvici români, sunt aruncați în toate colțurile părăsite, iar un Wrbitzky, drept recompensă pentru refuzul jurământului, este numit acolo, unde cere?

Misterioasă afacere!

Rugăm directunea silvică din Arad, care, sperăm, nu s'a infectat de porciile constantinești, să-și facă o chestie de onoare și prestigiu din aceasta afacere.

Vă puteți declara de coleg, cu unul, care a dat dovadă de ostalitate față de țara românească?! Puteți trece cu vederea, că atunci, când pe inginerii români, vânturile de sus, îi mănă în toate părțile, — un Wrbitzky este stabil și asigurat?! Ori Wrbitzky este mai inteligent cu frații noștri?!

Domnii ingineri silvici au cuvântul!

Până se clarifică aceasta chestiune, constatăm, că sistemul protecțiilor se practică și astăzi pe o scară întinsă de către cei puternici, în detrimentul elementului românesc și a demnității naționale. Este o dovadă de lipsă de caracter, atunci, când se sprijinesc cei aduși de vânturi, în dauna fraților noștri muncitori, inteligenți și buni români. Așteptăm să se facă dreptate, căci Porcul a murit de mult!

Nici un ac dela jidan!

Din tainele „Sanhedrin-"ului

Camera de Industrie și Comerț din Timișoara, — în baza legii, trimite, câte un delegat în: 1. Consiliul Comunal; 2. Consiliul Județean; 3. Camera Agricolă; 4. Camera Muncii (?); 5. Comitetul Bursei, — apoi patru delegați, la Uniunea Camerelor de Industrie și Comerț, la București.

Cine sunt delegații Camerei din Timișoara, adecă a Sanhedrinului lui Oprea—Lendvay.

La Comună, Județ, Cameră Agricolă, Camera Muncii și la Comitetul Bursei, delegatul Sanhedrinului este fostul preot din Izvini, Ion Oprea. Adecă cinci delegații pe lângă prezidenție. Dar mai are încă una: este delegatul Camerei, în Uniunea Camerelor, din București, împreună cu dl. Ing. Bălănescu, și jidanii Rudolf Deutsch și Rudolf Totis.

Deci, Oprea, președinte cu șase delegații, iar Deutsch și Totis, delegați la Uniune, unde numai românește se vorbește și acești doi jidani nu înțeleg o iotă românească. Oare ce a îndemnat Sanhedrinul, ca să trimită, chiar pe acești doi jidani la București, unde — vezi Doamne — să reprezinte interesele Sanhedrinului lui Oprea și ei nu înțeleg nici un cuvânt din cele ce se vorbesc acolo, dar au drept de vot și votează în rând cu cealalți, par c'ar fi convinși de importanța lor personală, la Uniune.

Dacă nu ne înșelăm, ni se pare, că *legea Camerelor de Ind. și Comerț, nu permite, ca un membru să figureze ca delegat al Camerei, în același timp în mai multe locuri.*

Dacă este așa, atunci cum se poate, că Oprea, președintele nu cunoaște legea?

Adecă, de ce s'o cunoască? Poate n'a fost el Prefect și director de bancă la „Timișiana" fără să aibe idee de administrație sau de politică financiară. Dovadă, cele 10 milioane pierderi într'un an la „Timișiana" și cei 40 notari transferați în prima săptămână, când a ajuns Prefect de Județ.

Atragem atenția autorităților competente, ca să vadă de isprăvile lui Oprea, la Sanhedrin, ca să nu-i ducă acolo unde a dus „Timișiana", dela care a fost scos, tocmai pentrucă a fost prea deștept.

Dar să vedeți până unde merge norocul lui Oprea: sub trecuta guvernare liberală, a fost numit de delegat al Uniunei Camerelor de Ind. și Comerț, în Consiliul de Adminstrație al C. F. R. Noroc, că a plecat guvernul, altcum ne-am fi trezit cu Oprea, azi—mâine, ministrul căilor ferate, companist cu specialistul Tancred Constantinescu, cel lăudat de dl. Pamfil Șeicaru.

———=xox=———

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Cronica Severinului

Sinagoga din Balint, rușinea văii Begheiului. — Organizațiile partidelor politice din județul Severin în plină desmembrare. — Excrocheriile societății jidovești de asigurări „Concordia". — Avorturi, avorturi!

— Dela redacția noastră din Lugoj —

In cel mai românesc ținut din Banat, unde obiceiurile, limba și datinile creștinești își păstrează ca un exemplu, cea mai desăvârșită formă strămoșească, și-a ridicat zidurile blăstămate o sinagogă. In comuna Balint de lângă Lugoj, stă mândru spre rușinea miilor de români, un templu jidovesc, când știut este că în această comună de români există (cari au rămas din 1918) **numai doui jidani.** Pentru farmacistul Havas și pentru birtașul Szasz este nevoe de un templu? Credem că nu...

Autoritățile în drept — cele administrative îndeosebi ar avea datorința să transforme **această rușine a văii Begheiului, într'un casinou, unde să se propage cultură românească, cultura poporului nostru.**

Când scriem aceste rânduri ne gândim și la cei doui jidani din Balint, cari vor fi așa de buni să cedeze în cazul de față. Mi-e frică, totuși să nu se adreseze la „Liga Națiunilor".

*

Prin grele momente trec organizațiile partidelor politice din județul Severin. D-l Prof. Traian Lalescu, prin recenta și veșnica sa boală gripată, a văduvit organizația partidului liberal din Lugoj, de părinteasca și musolineasca sa conducere. La fel d. dr. Nestor Porumb, care în toiul goanei după milioanele firmei Muschong a plecat la Timișoara, unde a și rămas, uitând de Lugoj, a lăsat conducerea efectivă a partidului în seama d-lor Liuba și Bradicean. D-l dr. Cornel Corneanu, membru marcant al aceluiași partid, punându-și candidatura la Senat și-a dat demisia din postul de prefect. Ce împrejurări fericite!

In organizația partilului național-țărănesc, lacrămi de crocodil și bocete de babă, cu ocazia plecării d-lui Caius Brediceanu, ca ministru al țării în Brazilia. Șefia partidului a rămas în seama d-lui dr. Ion Jucu, avocat și deputat din Lugoj. La senat, pentru alegerile din 24 Martie, național-țărăniștii au depus candidatura protopopului Ghidiu din Caransebeș.

— De ce n'ați candidat pe d. general Domășneanu, i-am întrebat eu într'o doară.

— Nu putem expune pe acest om greu la o eventuală cădere. Ghidiu nu simte căci... e bătrân, a fost înțeleptul răspuns.

Incă din luna Septembrie 1927 și-a stabilit centrala pentru Ardeal și Banat societatea jidovească de asigurări din Băcău „Concordia" care are ca reprezentant în Lugoj pe **haldăul Leiba Littmann.** Excrocheriile acestei societăți jidovești, făcute cu asigurările pentru morți și căsătoriți, sunt în stil mare. Căci întrebăm pe cei asigurați: a primit cineva suma de 100.000 Lei? Răspundem tare, nu! In această privință iată ce scriu ziarele din București: **„Parchetul general din Iași a fost înștiințat că judele instructor de la Bacău care cercetează afacerea soc. de asigurare „Concordia" a ridicat registrele acestei societăți, dispunând o expertiză, la mijloc fiind mari indicii de fraude".** Dar promitem că vom reveni..

Tribunalul Lugoj, a condamnat zilele acestea la 2 ani închisoare pe femeea Maria Călin din Căpâlnaș, învinuită cu provocare de avorturi. Concomitent cu această condamnare — care să servească cu exemplu —, îndrăznim să întrebăm pe d. Primprocuror al Parchetului Lugoj, Const. Maroșin, că ce măsuri a înțeles să ia în privința avorturilor provocate în Lugoj de un medic... jidan ni se pare.

D. Asandi

De ale C. F. R. din Timișoara

Direcțiunea C. F. R. a licențiat din serviciu de funcționare două doamne, cărora li se făcuse cinstea să conducă, una o casă de bagaje, alta o casă de bilete în stația Timișoara.

Ambele se plâng că sunt tare nedreptățite, servind între 6 și 9 ani de provizorat, nu au fost învrednicite a fi definitiv numite. Și că, *pentru mica greșală, de a nu fi pus data la un act expediat,* au fost ținute în provizorat — și — apoi licențiate, după 9 ani serviți.

Ciudată socoteală ar fi, de ar fi așa. Dar, privind mai de aproape urmele adevărului, se află contrariul.

Sus zisele doamne funcționare ce figurau numai ca provizariu numite, în loc de a se ține cu toată atențiunea de serviciul, de unde puteau nădăjdui o existență, mai mult sau mai puțin demnă, s'au ocupat cu alte îndeletniciri intime, dând loc, la un mare și scandalos proces disciplinar, desbătut luni întregi, cu a cărui încheere s'a încheat și activitatea lor, fiind trimese la plimbare.

Și bine s'a făcut, cu bună chibzuială și morală. Pentru că *pânea zilnică, se câștigă muncind NU PETRECÂND, INTRIGÂND ȘI MURDĂRIND NUMELE — ȘI BIROUL CARE LE DĂ PÂINEA ZILNICĂ.*

De altfel, doamnele, se bucurau și de locuință gratuită în localul stației. După toate cele petrecute, și după ce au profanat cu nesocotință serviciul, au fost avizate — să părăsească locuința statului, de care nu mai erau învrednicite.

Se plâng, că au rămas în mijlocul iernei fără locuință. Și aici încă nu sunt cinstite la vorbă. De ce nu spun adevărul, că un Domn Inspector local, din — gentileță... le a plasat tot în locuința Direcțiunei C. F. R. alături de chiar locuința D-sale — de unde s'a desființat un birou al Inspecției.

De ce s'ar mai fi plângând oare aceste doamne? când deși fără serviciu, totuși au destui bani, a și face buzele roșii — ca și obrajii — concurând chiar pe amărâtele artiste de varieteu. Nu numai în spoiala feței... dar și în blănuri scumpe. Se vede că nu sunt în lipsă — depe luxul în care se scaldă, ca găina în pulbere. Ori, serviciul, le era numai o acoperire, de care — nu mai au nevoie, pentru că, se spune că au protecțiuni parlamentare.

S'a făcut de altfel, și o inspecție anchetă de organe superioare dela centrul stațiunei, și s'a dovedit și stabilit, că funcționarii cinstiți muncitori și conștienți și-au făcut datoria, și sunt la posturile lor de cinste și demnitate.

Avem nevoe de funcționari cinstiți și muncitori conștiincioși. Nu de paraziți sprijiniți și susținuți prin protecție.

Moș Petru—Grănicerul.

Organizarea și funcționarea Oficiului Național de Educație Fizică, din București

(Cntinuarie)

B) Secția Publicații cu:

a) Biroul Buletinului Educației fizice, care să ocupă cu redactarea și publicarea lui. El strânge materialul necesar și publică organizarea O. N. E. F. Are o parte oficială și una neoficială. Să ocupă cu recenzirarea principiilor noi și evolutive ale educației fizice din străinătate.

b) Biroul Cursurilor, va colecționa cursurile din țară și străinătate pentru a le sistematiza traduce și multiplica.

c) Biroul Informațiilor pentru a culege și sistematiza informațiile relative la Institut și organizarea lui și să le facă cunoscut publicului. Să fie totul selecționat. Unul să fie continuu, care să culeagă, pentru claritate, exactitate și răspândirea în public a organizărei Oficiului O. N. E. F. trebuie să-și informeze singur publicul, cu ceva real; nu prin alții, care din eroare ar da informațiuni greșite. Sunt profesori competinți în această materie, care sunt însărcinați să studieze cărți străine, să controleze buletinul și apariția lui la timp.

D) Secția Demonstrații cu:

a) Biroul Demonstrații care arată cum trebuie a se face educația fizică la copii până la 17 ani.

b) Biroul pregătirei premilitare să ocupă cu pregătirea tinerilor de la 17 la 20 ani, în scopul de a reduce stagiul în armată. In acest suns s'a înaintat de către O. N. E. F. la Marele stat major un proiect de regulament pentru a fi studiat, și care în principii generale cuprinde:

a) Obligativitatea educației fizice, tinerilor de la 17 la 21 ani.

b) Predarea cunoștințelor militare referitoare la tirul cu arma, disciplina militară, topografie, citirea hărților, marșuri, etc.

c) Trageri cu arma, mitraliera, grenada etc. exercitate pe terenurile de tir ale comunelor, rezervate prin expropriere, special în acest scop.

d) Conferințe patriotice, pentru desvoltarea conștiinței naționale, ideie de patrie și neam.

Toate aceste cursuri vor avea loc Duminicile și sărbătorile la diferite centre, pe județe sau plăși, astfel ca tinerii să nu fie stingheriți de la activitatea lor profesională, iar pe de altă parte de a-i sustrage ca să-și piardă timpul liber în cârciumi, unde să se dea la bătăi și scandaluri, și deci procese și nenorociri pe capul lor.

Cei ce vor urma regulat și vor dovedi suficiente aptitudini, vor obține certificate de reducere stagiului militar.

Pentru aceasta O. N. E. F. are nevoie de: instructori care să predea programul, materialul sportiv și militar necesar, și terenurile de sport și tir.

e) Biroul pregătirei, fost regimentare, pentru predarea educației fizice, celor ce au făcut armata, până la trecerea lor în miliții, pentru a-i avea oricând, gata, antrenați la marșuri și trageri.

5. Serviciul technic.

Este acela care trebuie desvoltat mai mult. El se îngrijește ca să obțină de la Ministerul de Domenii, terenurile pentru arene sportive, iar cele existente să treacă la O. N. E. F. pentru că educația fizică trebuie să fie generală.

Educația fizică cere spații largi. Ea nu se poate audia la Radio. Așa fel trebuie să organizăm terenul ca în minimum de timp, pe minimum de suprafață, să facem mișcările necesare corpului nostru.

S'a realizat, obținându-se terenuri de sport și tir în unele comune, dar nu sunt amenajate. Terenul de sport trebuie să fie așezat în ochii tuturor, în drumul ocolarilor, a muncitorilor, militarilor, spre a le veni ușor să meargă să facă gimnastică, atletism, sporturi, etc.

Interesul O. N. E. F. este ca aceste terenuri să rămână pe veci pentru educația fizică, care trebuie să fie oficială. Terenul trebuie să fie îngrijit ca un locaș sfânt, păzit de un gardian, neschimbat de politicieni, pentru bunele moraviuri și raporturi ale societății omenești.

Serviciul technic are 2 secții.

A) Secția terenuri cu:

a) Biroul statisticei terenurilor din întreaga țară;

b) Biroul instalațiunilor de educație fizică;

c) Biroul instalațiunilor de tir;

d) Biroul planurilor pentru amenajarea terenurilor.

B) Secția fotografică cu:

a) Biroul fotografic școală, unde învață a fotografia;

b) Biroul fotograf c, antropometric, constatator al progresului educației fizice;

c) Biroul propagandei fotografice prin publicațiuni și fotografii;

d) Biroul comercializărei, să ocupă cu vinderea fotografiilor și cumpărarea materialului necesar;

e) Biroul Stereoscopie (cinematografie) însărcinat cu cinematografierea a tot ce se face în direcția educației fizice.

6. Serviciul Economic.

Să ocupă cu administrarea fondurilor O. N. E. F. prin:

A) *Secția pentru procurarea articolelor necesare educației fizice;*

B) *Secția pentru exploatarea terenurilor și locaturilor;*

C) *Secția pentru întreprinderi comerciale și industriale;*

D) *Secția pentru procurarea articolelor necesare pregătirei preregimentare.*

7. Serviciul Contabilității.

Să ocupă cu încasarea veniturilor și plata cheltuelilor, prin

a) Biroul Cassieriei.

8. Serviciul Contencios.

Verifică întreagă administrație a O. N. E. F.

9. Serviciul pregătirei preregimentare.

Să ocupă cu pregătirea tinerilor de la 17 la 21 ani, pe centre de educație fizică în scopul reducerii termenului militar sub arme. Să face prin:

A) *Secția topografică și serviciul în campanie;*

B) *Secția educației fizice,* să ocupă cu predarea educației fizice;

C) *Secția Câmpurilor și trageri*lor să ocupă cu amenajarea câmpurilor de tragere și îngrijește de materialul necesar tragerilor prin:

a) Biroul armamentului distractiv și

b) Biroul armamentului militar.

10. Serviciul Caselor Ostășești.

Să ocupă cu educația națională în armată, prin:

A) *Secția fizică,* ce organizează jocuri recreative în aer liber, sau în camera (ca șach, domino, table, etc). Nu însă jocuri de hasard.

B) *Secția intelectuală,* ce caută a anima pe ostași la citit cărți folositoare, organizându-le biblioteci.

(Va urma.)

Activitatea So Naționale de „Cruce Roșie FilialăTimișoa

In ziua de 30 Ianuarie 1928 Națională de „Cruce Roșie", liala Timișoara a ținut în sal ședință a Primăriei, adun generală anuală, sub prezide d-nei Hermina Dr. Marta, președintă prin câte-va cuv de salut aduse membrilor a chis adunarea, dând cuvâ Secretarului, Dl. Corneliu fan care cetind raportul asu activității Soc. din anul tre se poate vedea marele scop binefacere urmărit de aceast lială și anume:

A aranjat un curs de surori caritate sub conducerea D dr. Liviu Gabor, care a dura lună, luând parte 12 doamne. acest curs au predat dl. Dr Teleguț insp. Higienic și s Laboratorului statului dl. Dr. sif Nemoian, dir. centr. pe ocrotirea copiilor, med. M Dr. Ursu, med. Căpitan Neagyi. A trimis la Tekirgh în luna Iuliu 6 băieți dela Medie din loc., iar în luna gust 6 fete dela Lic. Carmen va. A distribuit 50 cutii de j rii la copii orfani din diferite stituții și care au fost prim dela Soc. Crucei Roșii a Tin mei din America și 60 cutii fide primite dela Crucea Roș Tinerimei din Grecia. Mem Comitetului au aranjat Ceaiuri caritate cu care ocaziune s'a casat 13.280 Lei. La 12 Noem 1927 în Saloanele Cercului M tar-Civil a aranjat un ceai sant, la care s'a încasat 46. Lei, iar în săptămâna Crucii șii, prin liste de subscripție Timișoara și prin colectele bisericile din întreg. județul încasat circa 10.000 Lei. Cine tografele Comunale în ziua 13 Noemvrie a dat o reprezen ție în folosul Ccrucii Roșii, în sându-se 89.185 Lei. Filiala a nit și în ajutorul sinistraților Oravița cu suma de 30 mii La 31 Decembrie 1927 filiala numărat 280 membrii fonda donatori 31 și activi 2829 în t 3840. Grupările Sect. Crucii șii a Tinerimei numără 35 pări, 9 în Timișoara și 26 în le cu 3980 membrii. La începu anului 1927 fondul filialei a de 1.150.392.05 Lei, s'a încas 428.451 Lei, din care s'a chelt 84.880 Lei, rămânând un fond 1.493.963 Lei Adunarea G-ală Soc. Crucii Roșii, tuturor ce cari au dat sprijinul lor și special Primăriei care a pus dispoziție cinematografele, p cum și presei care a dat un l și generos concurs, le-a adus și recunoscătoare mulțumiri și roagă ca și mai departe să concursul pentru realizarea relui și nobilului scop ce-l urm reste. Noul Comitet al filialei constituit pe anul 1928, astf Președintă: d-na Hermina Marta, Vice-președinți: d-na lexandrina Inginer Vidrighin, lonel Dr. Dimitriu și Dr. L. bor, Secretar d-l Corneliu Ște casier d-l dr. Iulian Potra, ce zori: Stamate Dobrovicescu, Băncii Naționale, Nedeia ad-tor financiar, Em. Comșa Bucur Virdighin; membrii: d-n Maria Gen. Prodan, Zoe dr. te, Dora Col. Buicliu, Gabri Baltescu, Elena Bardosy, Lu Col. Dimitriu, Alexandrina metrescu, Maria Doboșan, Cigăreanu, Maria Cioflec, Jea Caton, Sofia Imbroane, Ana L ba, Ana Pincu, Margareta covici și d-nii Prefect Dr. Co medic primar-șef Dr. Prost inspectorul școlar Evuțian și rectorul conservatorului Dr Drăgoiu.

=xox=

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Date autobiografice de Emanuil Ungurianu.

Date din activitatea lui Emanuil Ungurianu

3

(Continuare).

Episcopul Șaguna împreună cu Andrei și cu Petru Mocioni începând dela anul 1850, au lucrat la Viena neîntrerupt pentru despărțirea bisericei române de cea sârbească, ce a și ordonat fostul împărat Francisc Iosif I., prin un autograf împărătesc dela 24 Decemvrie 1864. A restituit metropolia ortodoxă română din Ardeal, a denumit de metropolit pe episcopul Andrei Șaguna, i-a dat titlul de baron, a stabilit sediul metropoliei în Sibiu, ce înainte de numire a existat în Alba-Iulia.

După restituirea constituției ungurești, parlamentul ungunesc a întărit prin lege la anul 1868 despărțirea bisericei române de cea sârbească, îndrumându-i, pentru împărțirea averilor bisericești școlare, fondaționale și mănăstirești, față de biserica sârbească pe calea justiției.

Congresul național bisericesc a constituit pentru conducerea despărțirei averilor mănăstirești și a comunelor bisericești mixte, adică locuite de români și de sârbi pe cale procesuală, o delegație de 6 membrii, 2 preoți și 4 mireni; Emanuil Ungurianu a fost mulți ani membru al acestei delegații, aceasta delegație apoi a condus aceste procese; în comunele mixte încă au trebuit pe calea justiției despărțiți românii de sârbi, scoși din organizația bisericească sârbească, constituiți în comune bisecești ortodoxe române; aceasta delegație ținea ședințele sale parte în Arad, parte în Budapsta, totdeauna sub președenția a episcopului Aradului; nici un script n'a ajuns înaintea Tribunalului ori a instanțelor superioare, până n'a trecut prin ședința acestei Delegații.

Toate actele acestor procese, se află și în duplicate în arhiva Consistorului ort. român din Arad; în aceste acte se cuprinde și Istoria Românilor din Ungaria, pe trei sute de ani înapoi; datele bisericești-istorice trebuia să le adune Augustin Hamsca, fost arhimandrit, iar cele iuridice Emanuil Ungurianu.

INFIINȚAREA BĂNCII „TIMIȘIANA“.

In Ungaria inclusiv și Banatul până la anul 1949 pământul urbarial, adică a țăranilor era prin lege însărcinat cu robotă, adică țăranul trebuia după pământul său să facă boerului, numit domn de pământ în decursul anului, zile de lucru și cu brâncile și cu vitele, așa că în fiecare sat țăranii, numiți iobagi, trebuiau să lucre pământul domnului de pământ; în acel timp capitaliștii nu cumpărau pământ țărănesc, căci nu le convenia să facă la boer zile de lucru, capitaliștii cumpărau atunci pământ numai dela boieri căci trebuia să lucre țărănimea.

In anul 1848 legislația Ungariei a sistat obligământul țărănimei de a lucra pământul boierilor și în acest mod a devenit liber pământul țăranului.

Devenind liber pământul țăranilor de robotă, capitaliștii și uzurarii au năpustit asupra pământului țărănimei, au început a cumpăra pământ dela țărani, mai cu seamă dela aceia, cari erau mai lipsiți de cultură, mai mărginiți în vederi, în ce privește starea mizerabilă a omului devenit sărac prin vânzarea moșiei.

In comitatele Timiș-Torontal poporațiunea română era pe cea mai joasă treaptă a culturei, n'a avut școli, n'a avut intelectuali mai luminați, n'a avut pe nimeni care s'o clarifice, cum că moșia odată pierdută nu se mai poate recâștiga, iar țăranul care își pierde moșie pentru totdeauna condamnat să trăiască în sărăcie și să muncească pentru cel bogat.

In urma stării culturale inferioare a poporului român din comitatele Timișului și a Torontalului, poporul acesta a pierdut între anii 1850 până la 1890 mult pământ, vândut la popoare străine; dacă țăranul român în urma prosliei sale ajungea în lipsă de bani, trebuia să vândă din pământul său, apoi s'au înmulțit uzurarii satelor, cari se îmbogățeau din slăbiciunile poporului român.

Văzând Ungurianu această stare de decadență a țărănimei române din aceste două comitate, pe la anul 1882—883 a început a căuta modalitatea cum s'ar putea pune capăt trecerei moșiei românești la poporațiuni străine, a ajuns la convingerea că, spre acest scop trebuie în Timișoara înființată o bancă românească, dela care țăranul român în necesitate să poată căpăta împrumut, ca să nu fie silit să-și vândă din moșie.

Banca „ALBINA“ din Siibu a înființat în Timișoara o agentură în anii 1874—1875, dar a pus conducerea agenturei în mâni nepotrivite, neprecaute, agentura a avut pierderi și după o funcționare de vre-o câțiva ani, a sistat-o.

Pe la începutul anului 1884 Ungurianu s'a adresat către Visarion Roman, fost director executiv al Băncii „Albina“ din Sibiu, ca „Albina“ să reînființeze agentura sa în Timișoara, ca dela aceasta agentură ajungând poporul român din aceste două comitate la creditele necesare, să nu fie silit a-și vinde pământul; dar „Albina“ a abandonat cu totul sistemul de agentură și nu a voit să reînființeze agentura din Timișoara.

In acel timp afară de Sibiu, românii din Ungaria și Ardeal nu aveau bânci, nu erau în clar că bani învestiți în acțiile unui Institut Financiar, condus de oameni onorabili, aduc dobândă sub numele de dividendă, însă românii din comitatele Timișului și a Torontalului, precum a observat Ungurianu aveau dorința, ca în Timișoara să fie înființată o bancă românească, căci erau peste măsură exploatați de uzurarii și de elementele străine mai deșteptate și mai rafinate; Ungurianu ca să meargă pe sigur, în anul 1884 a convocat în Timișoara mai mulți intelectuali români din Timișoara și din provință și a făcut probă aproximativă, cam cât capital s'ar putea subscrie de elementul român spre înființarea unei bănci.

(Va urma).

INFORMAȚIUNI

Banchetul dela Prefectură. In ziua de 29 Februarie Prefectura Județului a dat un banchet în saloanele Prefecturei, în onoarea doamnei și domnului General C. Găvănescul, comandantul corpului VII. armată. La acest banchet au luat parte: D-l General Găvănescul cu doamna; d-l Prefect Dr. Coste cu doamna; d-l General Prodan cu doamna; domnii Colonel, Teodorescu, Viișoreanu, Anineanu, Sâmboteanu, Buichin cu doamna; d-l Loc. Col. Racoviță; Maiorul Iliescu; D-l Radu Ionescu și d-na; D-l Dr. Marta și d-na; d-l Dr. Georgeviciu, d-l Vâlcoviciu și d-na; Procurorul General Stinghe; Prefectul Poliției; d-l Dr. Chiroiu și d-na; d-l Dr. Gabor, și d-na; d-l Dr. Aurel Cioban; d-l Dr. Pompiliu Cioban și d-na; Ing. Livius Faur; Preotul I. Imbroane; d-l Ing. Mardan și d-na; d-l Pomp. Serbescu, directorul gazetei „Voința Banatului“, Traian Birăescu, dela „Nădejdea“, și încă câteva persoane, între cari și Totis și prim rabinul Timișorii, D-l Oprea și Szana, au petrecut probabil în societatea celorlalți rabini, la „Unionklub“.

Interesându-ne la locul competent, am aflat, că acest banchet l'a dat d-l Prefect Dr. Coste, ca semn de omagiu față de d-l General Găvănescul, Deci știrea lansată, că d-l General Găvănescul va ieși la penzie pentru limita de vârstă, nu corespunde adevărului.

Spre lămurire: Numai o „Ligă“ există. Aceea de sub prezidența d-lui A. C. Cuza! Cealalți, cari s'au ridicat în contra ei în alegeri, servind vrând-nevrând, interesele jidanilor, nu au dreptul de a se întiula L. A. N. C.

Se zice, că acești răzvrătiți doresc a revèni în Liga adevărată, în grup, așa cum au plecat. Nu primim sub nici un motiv: Cine este sincer și cinstit, cine nu umblă după potcoare de cai morți sau cu mâța'n sac, acela să se adreseze direct d-lui Cuza! Numai așa se poate, dacă respectivul vrea să lupte sincer și desinteresat pentru idealul nostru. Altcum nu se poate!

Un jidan jefuește o sinagogă. Din Cernăuți se scrie, că o bandă de spărgători a jefuit toate sinagogile din Cernăuți. Poliția alarmată a început o urmărire serioasă, care a avut ca rezultat, descoperirea întregei bande de jefuitori. In fruntea bandiților se află calfa de brutar Leon Korn. Intreagă bandă se compune din *jidani*.

Aceasta mică istorie ne arată, cât de prefăcuți și mincinoși au fost rabinii, cu ocazia distrugerii „torelor“ dela Oradea, când în mod fariseic au ordonat un post de 24 ore, în semn de doliu. Am înțăles imediat apucătura rabinilor și vedem, că banda lui Korn, compusă tot din fii lui Israel. nu recunosc „sfințenia“ sinagogilor, ci le jefuesc fără nici o frică de Iahve, demonul răsbunării și stăpânul ladului și al întunericului. Așteptăm, ca rabinii să ordone un nou doliu național, pentru „profanarea“ lui Leon Korn, jidan și bandit prin naștere.

Condamnarea unui braconier criminal. Tibunalul Lugoj a condamnat la 6 ani temniță grea pe locuitorul Ion Pascu din Labașint, un braconier periculos, care a asasinat în pădurea d-lui A. Mocioni pe un pădurar al acestuia.

Procesul s'a judecat și la Curtea de apel din Timioara, în fața căreia s'a pus chestiune că Pascu ar fi fost întrucâtva în legitimă apărare când a comis omorul.

Curtea n'a admis acest argument, și luând în considerare că Pascu a mai fost condamnat pentru braconaj și că și altfel este un om periculos în comună, a confirmat sentința tribunalului Lugoj.

O mamă denatorată. In ziua de 19 l. c. serviciul de salubritate al orașului a avizat poliția, că a aflat un cadavru de copil într'o trăsură cu care cară gunoiul din oraș. Poliția cercetând cazul a aflat, că fata Livia Munteanu în etate 17 ani, de origină din Vălcani a născut un băiat și l'a omorât. Cadavrul l'a învălit în gazetă și l'a aruncat împreună cu alt gunoi în trăsura ce adună aceste murdării. Mama denaturată este deținută la poliție, unde a recunoscut fapta criminaiă.

Un Weisz arestat. Parchetul Lugoj a emis mandat de arestare contra lui Bela Weisz comerciant de cereale din orașul Lugoj prins cu mâța în sac că a înșelat pe creștinul proprietar de moară Dragomir din Balinț. El a fost depus în închisoarea Tribunalului.

Cafenelele din Lugoj, sunt toate în mâna jidovească. Singurul restaurant-cafenea unde se pot întâlni și creștinii la o vorbă legănată discutând ei între ei, este localul din preajma gării a d-lui Petru Vladău. Aci se întrunește în fiecare Sâmbătă seara și Comitetul L. A. N. C.

In orașul Lugoj, 71 de brevete pentru cârciume sunt în mâna jidanilor iar numai 55 în mâna românilor. Osebit pe lângă aceste 71 de brevete jidovești, în orașul românesc Lugoj, mai funcționează încă vr'o 10 cârciume în mod claudestin. D-l Ad-tor financiar Teodor Pop ce are de spus în această privință.

Adunarea generală a soc. „Fazanul“. Duminecă, la 26 Febr. s'a întrunit în sala Primăriei, adunarea generală ordinară a societ. române de vânat „Fazanul“ din Timișoara. Ședința a fost condusă de dl. președinte Const. Țăranu. S'a dotărât ridicarea cotizației de membru la 1000 Lei anual și taxa de înscriere, dela 200 Lei la Lei 2000. Bugetul anual este de 240.000 Lei, din care mai mult de jumătate pentru ocrotirea vânatului. Se impune membrilor obligația de a participa la vânătorile aranjate de societate și a aduce cel puțin 20 cartușe la vânătoare. Membrul, care nu se prezintă cu cel puțin 20 cartușe la vânătorile în cercuri, va fi oprit de a vâna. Adunarea generală își exprimă mulțumirea pentru activitatea comitetului și înțeleapta lui conducere. Aduce mulțumiri respectuoase d-lui Prefect Dr. Coste și d-lui Primar Dr. Georgevici, pentru bunavoința lor față de societate. Aceasta propunere a fost primită cu vii și îndelungate aplauze.

Din raportul înaintat se vede, că s'a realizat un beneficiu de 60.000 Lei, în nul trecut; s'au otrăvit cu strychnină 793 bucăți de animale stricăcioase pentru vânat; și o înmulțire a vânatului în raport cu anii precedenți.

Pentru anul curent s'a prevăzut o sumă de 10.000 Lei pentru otrăvirea răpitoarelor cu strychnină. Sediul societății va fi în localul redacției gazetei „Svastica Banatului“ unde se va îngriji, ca să se pună la dispoziție vânătorilor diferite obiecte de vânătoare pe un preț foarte redus. Ședința a durat 3 ore și a decurs în cea mai perfectă ordine și camaraderie.

Buzad. Sătenii se adresează D-lui Prefect, pe aceasta cale, cu rugarea să binevoiască a ordona o anchetă contra notarului Moravetz, care a scutit în 1926 pe pădurarul Gheorghe Giughici de taxa comunelă, pentru 2 vaci 2 viței și 11 porci iar pe Petru Zăbăltan, de taxa pentru 1 vacă și 4 oi. De ce trebue să poarte satul sarcinele acestor domni protejați de notar. De ce face Moravetz acest abuz și nu respectă hotărârea delegației permanente, care nu admite acest lucru. Rugăm pe D-l Prefect să ancheteze pe „românul“ Moravetz cel cu musca pe căciulă.

Din viața satelor noastre

Gottlob. Sâmbătă s'au aprins fânul și paiele din curtea săteanului Ion Vogel, amenințând să distrugă toată gospodăria. Pompierii satului și cei din Vizejdia au localizat incendiul. Paguba este de 40.000 Lei, ce în parte se acoperă prin asigurare.

Sacoșul turcesc. Zilele trecute d-l preot ortodox a venit la Prefectura Județului, ca să ceară un ajutor pentru zidirea Casei Naționale din aceasta comună. A fost primit de d-l Prefect, care i-a promis tot concursul său. Să sperăm, că în scurt timp vom vedea ridicându-se aici Casa Națională spre lauda sătenilor și a preoților, cari se interesează de aceasta instituție culturală românească

Saravale. La birtul Weisz sătenii au spart sticlele și geamurile pentru că jidanca n'a voit să le deie beutură. Doamna Weisz ar face bine, dacă s'ar pregăti de călătoria la Palestina, pentru a ne feri de ascmenea fapte urâte.

Ficător. Gavril Golosie, țăranul bogat ședia la cină cu familia sa, când deodată se aude o detunătură de armă și un glonț, ce a trecut prin geam, l'a culcat la pământ. Imediat au sărit oameni din casă, ca să prindă pe ucigaș dar în întunericul nopții, atentatorul a dispărut. Jandarmeria a întreprins o anchetă și a deținut pe săteanul Nicolae Inchescu, bănuit de a fi comis aceasta crimă, fiindcă făcea dragoste la aceeași fată ca Golosie. Nenorocitul Golosie a murit după câteva zile. Asupra lui Inchescu nu s'au aflat dovezi concrete, că el ar fi asasinul. Jandarmeria își pune toată truda de a descoperi adevărul.

Topolovățul mare. Am publicat în gazeta noastră starea rușinoasă în care se află edificiul școalei, din cauza nepăsării primarului Marghitan. Săptămâna trecută a eșit la fața locului d-l primpretor și a constatat adevărul celor publicate de noi. Sperăm, că în fine va veni și timpul, ca primarul alcoolist sa fie demisionat împreună cu consiliul său comunal pentrucă nu se poate tolera, ca școala, ca instituție de stat să fie lăsată în voia întâmplării, fiindcă domnii din consiliul comunal, împreună cu primarul Marghitan, numai la birt stau cu gândul. Actualul primar reprezintă aici, cea mai rușinoasă patină: beția. In urma lui se demoralizează un sat întreg!

Buzad. In ziua de 20 Februarie, d-l judecător Agraru, a venit în comună, ca să deie pădure comunală acestui sat. S'au adunat primarii din comunele interesante, iar 2 primari n'au venit. Din această cauză, împărțirea pădurii a rămas pe ziua de 3 Martie. Sătenii comunelor interesante se adresează cu încredere d-lui Judecător Agraru, cu umilă cerere ca să nu se orienteze după spusele inginerului Wrbitzky, șeful ocolului silvic Șarlota, care pe vremuri a refuzat să depună jurământul de credință, către statul român și cu toate acestea, astăzi a ajuns șef de ocol, având în mână o putere asupra satelor românești, din ocolul său. D-l judecător Agraru, cu cunoscuta d-sale obiectivitate și dreptate, va ști să-și facă datoria de Judecător și de român. Avem toată încrederea în domnia sa și știm, că un Wrbitcky nu-l va putea purta de nas. Va da pădure sătenilor, lângă sat, iar nu la distanța de 5—10 kilometri de sat, cum cere Wribitzky.

Moldova nouă. Primim o plângere din partea unui sătean șvab, de confesiunea romano-catolică, în contra preotului șvab Wolf Ianoș, care astăzi, în România-Mare, predică în biserică în limba maghiară și foarte rar în cea germană, *pecând sub stăpânirea maghiară, la Moldova-nouă S'A PREDICAT NUMAI NEMȚEȘTE ȘI ROMÂNEȘTE*, fiindcă credincioșii din Moldova-nouă nu cunosc limba maghiară, iar cehii din comunele Sfânța E-

BCU Cluj / Central University Library Cluj

lena şi Gârnic, nu cunosc decât limba cehă şi română.

Aceşti credincioşi cehi au cerut susnumitului preot, în mai multe rânduri, ca să le predice *în limba ROMÂNEASCĂ*, fiindcă nu ştiu nemţeşte şi ungureşte, ce preotul Wolf, refuza.

Credincioşii germani, jigniţi de preotul lor Wolf, care cere 900 Lei pentru miruirea muribunzilor, s'au adresat episcopiei catolice din Timişoara. Wolf trimite invitaţii credincioşilor la şedinţele parodiale, cu titlul: Romai katolikus Plébánia", în loc de „Rom. Kath. Pfarramt", ce indignează foarte mult populaţia între cari nu se află maghiari.

România permite şvabilor, ca să se folosească în institutunile lor de limba germană, — ce nu a fost cazul sub stăpânirea maghiară, — iar dl. Wolf, născut din mamă germană, refuză să împlinească dorinţa îndreptăţită a credincioşilor săi şi nu vrea să se folosească de avantajiile oferite de stat.

Sacoşul mare. Comercianţii şi meseriaşii români se plâng contra taxelor comunale, pe care nu le pot suporta. Un plugar plăteşte 60 Lei taxă comunală, după fiecare jugher de pământ, iar comercianţii şi meseriaşii plătesc câte 60 Lei taxă comunală, după fiecare 100 Lei impozit către stat. Ar fi dorit, ca consiliul comunal, care în anul acesta va reduce mult taxele comunale, să reducă aceste taxe şi faţă de comercianţii şi meseriaşii români, cari sunt fii satului şi să nu-i lasă să se prăpădească sărmanii, spre ruşinea satului. Minoritarii din România îşi ajută comercianţii şi meseriaşi lor cu fel de fel de înlesniri. Oare nu ar fi o crimă, ca comerciantul şi meseriaşul român, să piară, chiar în satul său natal?! Onoratul consiliu comunal să-i sprijinească spre cinstea sa proprie. R. I.

Beregsău. Duminecă în 20 Febr. a avut loc alegerea de preot, în aceasta comună. Dl. preot Gh. Tocitu, a fost ales, contra voinţei credincioşilor, cu 50 voturi, iar contracandidatul părintele Schiopu a primit 1 vot. Credincioşii, peste 300 la număr s'au abţinut dela vot, din cauza birului (3 litre grâu de jughăr, plus 15 litre grâu de fiecare număr de casă) pe care credincioşii nu voesc să-l plătească. Alegerea s'a făcut în sf. Biserică şi a început cu un mare sgomot. S'au rostit înjurături şi a fost şi o mică încăierare. Anume, oamenii au luat pe sus pe trădătorul Ştefan Merza, — despre care se zice, că are bani împrumutaţi dela preotul Tocitu. Merza şi încă vre-o câţiva fabricanţi, cari nu umblă la Biserică, au deschis votarea. Acest Merza, anul trecut a făcut propagandă contra birului şi acuma se pune de unealtă a preotului Tocitu. Dl. protopop Dr. Ţiucra, ar fi putut înţelege, că la aceasta alegere se vor produce scandaluri şi înjurături şi ar fi făcut bine, dacă alegerea ar fi făcut-o într'alt loc, nu chiar în faţa altarului. Cei 300 credincioşi, cari s'au retras dela alegere au făcut o listă în care cer trecerea lor la confesiunea greco-catolică. E foarte trist şi dureros, când vedem, că autorităţile bisericeşti provoacă ceartă şi neînţelegerea între oameni. *I. C.*

In legătură cu aceasta afacere, atragem atenţia episcopului din Arad, dela care aşteptăm grabnice şi severe măsuri şi directive în interesul Bisericii noastre strămoşeşti, periclitată în existenţă, prin lipsa de tact şi de bun simţ a clerului, *începând DE SUS! Ne cotropesc* sectele şi episcopul afirmă, că ele *sunt în descompunere*. Nenorocit copil cu barbă şi cu peptenul în buzunar. Nu vede adevărul, din cauza Păcăţenilor şi Dzeu mai ştie cum îi chiamă pe cealalţi profeţi din jurul său...

Redacţia.

Comeat. Primim mai multe plângeri din partea sătenilor şi anume:

1. Notarul Moravetz (se zice c'ar fi jidan) n'a vrut să facă apelul sătenilor, contra bugetului anului curent. A cerut 100 Lei, pentru apel, ce i s'a şi promis. Cu toate acestea, notarul s'a încuiat în birou împreună cu primarul şi nu a primit pe săteni, decât după ora 11, astfel, că oamenii au pierdut ½ zi de lucru, prin purtarea lui Moravetz.

2. Primarul, cu decoraţia pe piept nu se prea ocupă de ridicarea culturală a poporului, ci se simte mai bine la birt. Acest primar, împreună cu comerciantul Iorga, ne-au confiscat gazeta, în timpul alegerilor trecute. Nu uităm acest abuz şi nu'l iertăm!

3. Brigaderul Terbancea, subaltarul lui Wrbitzky, din interes personal, permite rărirea pădurii numai oamenilor, dela cari are un folos personal. Anume, cere, să i-se lucreze grădina, în mod gratuit. Jidanului Imre, i-a dat 10 parcele de rărit, când se ştie, că jidanii nu fac asemenea lucrări personal, ci prin sărmanii de români, cari sunt constrânşi să-i lucreze, pe ori ce preţ, fiindcă nu au ce mânca acasă. Slabă treabă în Palestina lui Wimpfen!

4. Elemente criminale, confiscă gazeta noastră ce se trimite pe adresa abonaţilor. Astfel s'a aflat în prăvălia lui Iorga, o gazetă a noastră trimisă pe numele Vasilie Giuchiciu. Ce caută gazeta lui Giuchici, la Iorga? Hoţii să bage seama, că-i urmărim şi la proxima ocazie îi dăm în judecată pentru furt! Ruşine să le fie, că se numesc români!

Primăria Municipiului Timişoara

No. III. 5146/928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Primăria municipiului Timişoara, dă în intreprindere executarea următoarelor lucrări de asfalt:

1. Intreţinerea carosabilelor şi pieţelor de asfalt pe timp de 10 ani (1928—1937);
2. Pavarea din nou a carosabilului străzilor Odobescu cu asfalt comprimée cu grosimea de 5 cm.
3. Trotoare noui din asfalt coulée cu grosime de 2 cm.
4. Trotoare noui din asfalt de promenade.
5. Pavarea din nou cu asfalt coulée a carosabilului Podului Mihai Viteazul.
6. Repararea trotoarelor cu asfalt coulés cu grosimea de 2 cm.
7. Executarea bazei de beton cu grosimea de 20 cm. pentru carosabilul înaintea edificiului Primăriei.
8. Repararea de pavaj din asfalt carosabil pe diferite poduri.

Licitaţia publică se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din Legea asupra contabilităţii publice în biroul Serv. economic cm. (Primăria, camera No. 40) la data de 8 Maiu 1928 ora 10 a. m.

Amatorii vor prezenta la aceasta dată ofertele semnate, închise, sigilate şi provăzute cu o garanţie de 6% în numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

Caetul de sarcini şi blanchetele pentru oferte se pot primi la Serv. technic comunal în orele oficiale.

La licitaţie pot participa numai firme de specialitate, cari dovedesc că au mai executat cu bun succes atare lucrări.

Prezenta licitaţie va fi valabilă numai în cazul, când sumele referitoare bugetare se vor aproba din partea onor. Minister, în caz contrar licitaţia se va anula.

Timişoara, la 22 Febr. 1928.

Primăria municipiului
Timişoara.

Mica Publicitate

„Svastica Banatului" şi **„Apărarea Naţională"** se află spre vânzare în tutungeria dlui M. Condali, Cetate str. Primăriei 7

Tutungerie românească Mihai Condali Timişoara, Cetate, Str. Primăriei No. 7. Români sprijiniţi pe comercianţii români.

De vânzare: O garnitură de treerat, sistem M. A. V., cu aburi. Locomobila mare. Batoza No. 10. Ambele în stare foarte bună şi pe un preţ redus. Adresa la Administraţia ziarului nostru.

O moară nouă sătească, mutabilă, de vânzare. Două părechi pietrii 36 ţoli, una pentru urlău şi una pentru făină de grâu cu sită „Radiol", două transmisioane, un urluitor de porumb cu ciocan „Internaţional Nr. 10" aşezate pe postament puternic, ce se poate demonta şi muta. Transmisiuni şi roţile necesare. Informaţiuni la Administraţia ziarului.

De vânzare o garnitură de îmblătit (treerat); un motor de benzină sistem „MAV" 25 HP putere. O batoză „Clayton-Schuttleworth No. 6", un cântar decimal, curele, etc. Informaţiuni la Administraţia ziarului.

De vânzare un autocamion mare acoperit, în stare perfectă, potrivit şi pentru transport de 20—24 persoane, sau 300 kg. povară. Fabricat „Marta" pe preţul de 125.000 Lei. Adresa la Administraţie.

De închiriat o prăvălie şi un birt în comuna Buzad. O casă cu 4 camere şi bucătărie, apoi grajd, cocină, fântână în curte etc. de vânzare sau de închiriat la Buzad. Reflectanţii se vor adresa lui Vasilie Toroc-Buzad No. 31 (Poşta Bogdari, gos) Judeţul Timiş-Torontal.

Primăria Municipiului Timişoara.

No. III. 2995/1928.

LICITAŢIE PUBLICĂ.

Uzina electrică comunală Timişoara are lipsă de cablu neizolat de cupru dur şi sârmă neizolată conform specificaţiei din caetul de sarcini, care se poate vedea la Direcţiunea Uzinei.

Pentru procurarea acestora se va ţine o licitaţie publică la 19 Aprilie 1928 ora 10 a. m. la Primăria oraşului Timişoara, serviciul economic, unde se pot înainta ofertele închise, sigilate şi provăzute cu recipisa despre depunerea unui vadiu de 10%. La licitaţie se vor admite numai fabricanţi, intermediarii sunt excluşi.

Timişoara, la 7 Febr. 1928.

Primăria Municipiului Timişoara

Primăria municipiului Timişoara

No. III. 2545/928.

LICITAŢIE PUBLICĂ.

Uzina electrică comunală Timişoara doreşte să zidească o casă pentru transformatori, în Piaţa Tepeş-Vodă pe baza planului No. 3134 a devizului şi a caetului de sarcini respectiv.

Datele se pot vedea la Uzina electrică comunală Timişoara.

Pentru darea în antrepriză a acestei construcţiuni se va ţine o licitaţie publică la primăria Municipiului Timişoara (Biroul licitaţiilor) în ziua de 26 Martie 1928 ora 10 a. m. unde se pot înainta ofertele închise, sigilate şi provăzute cu un vadiu de 10% din valoarea lucrărilor oferite.

In oferte se va da preţul fiecărei poziţii în parte.

La licitaţie se vor admite exclusiv numai antreprenori specialişti.

Timişoara, la 31 Ian. 1928.

Primăria Municipiului
Timişoara.

Primăria Municipiului Timişoara

No. III. 5187/928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE

Primăria municipiului Timişoara dă în întreprindere executarea lucrărilor de repararea străzilor şi pieţelor de pe teritorul municipiului Timişoara, cu piatră brută şi pavele.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contabilităţii publice în biroul Serv. economic comunal (Primăria, camera 40 etaj. I.) la data de 8 Maiu 1928 ora 10 a. m.

Piatra brută şi pavelele necesare la repararea pavajului se pune la dispoziţia antreprenorului, ab loco depozitul de piatră cm. de către Primărie.

Amatorii vor prezenta la licitaţie ofertele semnate, închise, sigilate şi provăzute cu o garanţie de 6% în numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

Caetul de sarcini şi blanchetele pentru oferte se pot primi la Serviciul technic comunal în orele oficiale.

La licitaţie pot participa exclusiv numai maeştri cu brevet, cari dovedesc, că au mai executat astfel de lucrări.

Prezenta licitaţie va fi valabilă numai în cazul când sumele bugetare referitoare se vor aproba din partea Onor. Minister, în caz contrar licitaţie se va anula.

Timişoara, la 23 Febr. 1928.

Primăria municipiului
Timişoara.

Poşta Redacţiei

D-lui L. Meza Folia. Am primit adresa celor 2 fraţi, cari au întrat în L. A. N. C. Pe adresa dlui Dogan, trimitem gazeta.

I. Rădulescu Silagiu. Scrie-ne lucruri ce se petrece acolo. Două articole s'au publicat. Ce-i cu păsunatul din pădure?

Asandi Lugoj. Eşti admirabil. Iţi mulţumesc. Roagă pe fratele Costică să pună şi el mână pe condeiu. Adresa Centrului este la D-l Cuza, Iaşi, str. Codrescu 3. Acolo e şi redacţia „Apărării Naţionale.

Mobile

Cine vrea să-şi aranjeze locuinţa modern cu mobile făcute în Arad din lemn uscat să meargă la

„Arta"

Cine vrea să cumpere mobile sufragerii (prânzitoare) dormitoare, saloane, bucătării, scaune, mese, otomane, matraţe să meargă la

„Arta"

Cinc vrea să cumpere mobile plătibile în rate lunare până la un an să meargă la

„Arta"

Cel mai mare magazin românesc de mobile din Banat în Timişoara, Fabrică Piaţa Coronini 23, lângă biserica rom. catolică.

Telefon 10-95 Telefon 10-95

proprietari
Coandă şi Dajdea.

Atelierele
Intreprinderei de pompe funebre
a oraşului Timişoara, Cetate, strada Eugen de Savoya No. 11
Telefon 61

Fabrică cele mai ieftine, solide şi artistice
Coştiuguri de lemn sau metal

Atelierele speciale
ale Şcoalei de Arte şi Meserii din Timişoara
Tel. 458 (Cetate, Piaţa Huniadi 3) Tel. 458

Execută orice lucrare artistică
ce cade în branşa de tâmplărie sculptură în lemn, fierărie; candelabre pentru Biserici, iconostase, maşini de gătit (Spaarherd) grilaje de fier etc.

Primeşte comenzi
de mobile, binale etc. pe lângă garanţa de exactitate şi livrare la timp.

Repară
maşini şi piese de maşini de tot felul. Bobinează şi repară motoare electrice etc.

Confecţionează şi repară roţi dinţate
Sudare cu autogen
Pentru preciziunea tuturor lucrărilor executate, direcţiunea garantează

CINEMA:
CETATE: 4 şi 5 Martie — APOLLO: 7 şi 8 Martie
CONCORDIA: 10 Martie.
Premieră! Premieră!
Detectiv din dragoste
După romanul lui Ludvig von Wöhl: Marele criminal Jimmy (Jimmy der Schwerverbrecher).
Cum îşi cucereşte iubita, printr'o serie de acrobaţii uluitoare, modernul Samson?!
In rolurile principale: LUCIANO ALBERTINI GRITTA LEY VIVIAN GIBSON
Monopol: Filmcentrala, Timişoara

BCU Cluj / Central University Library Cluj